

Asia: VN/35317/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

1. Esitys varojen kohdentamisesta saatavan osille

Lausuntonne yleisesti varojen kohdentamista saatavan osille koskevista muutosehdotuksista.

KKV:n lausunto esitykseen

Esityksessä määräaikainen varojen kohdentamismuutoksen aikarajaus koskisi kuluttajaluottoja, joita koskeva ulosottoeruste on annettu 1.1.2024 jälkeen ja joissa saatavan perimiseksi toimitettu toistuvaistulon ulosmittaus tai sitä vastaava maksusuunnitelma on ollut voimassa viimeisen vuoden aikana (ilmeisesti ”viimeisen 12 kuukauden aikana”) vähintään 9 kuukauden ajan, jona aikana ulosmittaussuoritukset ovat lyhentäneet ainoastaan saa-tavan korkoa.

KKV katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi vielä harkita näiden rajausten tarkoituksenmukaisuutta ottaen huomioon esityksen tavoite, että nykyistä suurempi osa velallisista saisi velkansa maksetuksi ulosottomenettelyssä ja pitkäaikaisten ulosoton asiakkuuksien määrä vähenisi ja se, että kyse on määräaikaisesta kokeiluluonteisesta laista. Saadaanko kokeilusta tarpeeksi kattavaa tietoa ja pystytäänkö helpottamaan ylivelkaantuneiden asemaa riittävästi näillä rajauksilla ottaen huomioon, että velkaongelmista kärsivien joukko on rajauksia laajempi?

Esityksen mukaan 9 kuukauden aikarajaa on perusteltu sillä, että se mahdollistaa sen, että velallinen voisi esimerkiksi vaihtaa työpaikkaa, olla lyhyen aikaa lomautettuna tai saada osan ajasta palkkatulon sijasta jotain etuutta. Huomioiden nykyinen työllisyys-/taloustilanne tämä edellytys rajaa todennäköisesti suuren määrän kokeilun piirin ulkopuolelle jääviä ylivelkaantuneita. Lisäksi todettakoon, että ulosmittauksesta on voinut kertyä lyhennyksiä myös pääomalle, mutta kyse on silti ylivelkaantuneesta kuluttajajoukosta, jotka eivät pysty vapautumaan veloistaan ulosoton kautta.

Ulosottoperusteen aikarajausta on pidetty tarpeellisena, jotta muutos voidaan toteuttaa automatisoidusti ja koska kohdentamisjärjestyksen muutoksen vaikutus on selkein saatavissa, joille ei ole vielä ehtinyt ulosottoerinnän aikana kertyä suurta määrää maksamatonta viivästyskorkoa. Esityksessä on kuitenkin todettu, että kuluttajaluottoihin perustuvat velat on tunnistettavissa ulosoton tietojärjestelmästä vuodesta 2020 alkaen.

KKV esittää, että kokeilun aikarajaus ulotettaisiin koskemaan kaikkia kriteerit täyttävien velallisten kuluttajaluottoja, joissa on annettu ulosottoeruste 2020 tai sen jälkeen ja joissa muutos voidaan toteuttaa tietojärjestelmässä automatisoidusti. Näin muutoksen vaikutuksista saataisiin laajempi kuva vanhempien ja uudempien ulosottovelallisten asemaan ulosottoerusteiden varojen kohdennussääntöjen pysyvää muutosta arvioitaessa.

Lausuntonne muutosehdotuksen kohdentamisesta kuluttajaluottoihin.

Ulosottoerusteiden aikarajausta on pidetty tarpeellisena, jotta muutos voidaan toteuttaa automatisoidusti ja koska kohdentamisjärjestyksen muutoksen vaikutus on selkein saatavissa, joille ei ole vielä ehtinyt ulosottoerinnän aikana kertyä suurta määrää maksamatonta viivästyskorkoa. Esityksessä on kuitenkin todettu, että kuluttajaluottoihin perustuvat velat on tunnistettavissa ulosoton tietojärjestelmästä vuodesta 2020 alkaen.

KKV esittää, että kokeilun aikarajaus ulotettaisiin koskemaan kaikkia kriteerit täyttävien velallisten kuluttajaluottoja, joissa on annettu ulosottoeruste 2020 tai sen jälkeen ja joissa muutos voidaan toteuttaa tietojärjestelmässä automatisoidusti. Näin muutoksen vaikutuksista saataisiin laajempi kuva vanhempien ja uudempien ulosottovelallisten asemaan ulosottoerusteiden varojen kohdennussääntöjen pysyvää muutosta arvioitaessa.

Lausuntonne varojen kohdentamisjärjestyksen muuttamisen alkamisen edellytyksistä (kuluttajaluoton perimiseksi ollut vuoden aikana vähintään 9 kuukauden ajan voimassa toistuvaistulon ulosmittaus tai maksusuunnitelma, josta tulleet kertymät ovat lyhentäneet vain saatavan korkoa).

KKV katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi vielä harkita näiden rajausten tarkoituksenmukaisuutta ottaen huomioon esityksen tavoite, että nykyistä suurempi osa velallisista saisi velkansa maksetuksi ulosottomenettelyssä ja pitkäaikaisten ulosoton asiakkuuksien määrä vähenisi ja se, että kyse on määräaikaaisesta kokeiluluonteisesta laista. Saadaanko kokeilusta tarpeeksi kattavaa tietoa ja pystytäänkö helpottamaan ylivelkaantuneiden asemaa riittävästi näillä rajauksilla ottaen huomioon, että velkaongelmista kärsivien joukko on rajauksia laajempi?

Esityksen mukaan 9 kuukauden aikarajaa on perusteltu sillä, että se mahdollistaa sen, että velallinen voisi esimerkiksi vaihtaa työpaikkaa, olla lyhyen aikaa lomautettuna tai saada osan ajasta palkkatulon sijasta jotain etuutta. Huomioiden nykyinen työllisyys-/taloustilanne tämä edellytys rajaa todennäköisesti suuren määrän kokeilun piirin ulkopuolelle jääviä ylivelkaantuneita. Lisäksi todettakoon, että ulosmittauksesta on voinut kertyä lyhennyksiä myös pääomalle, mutta kyse on silti ylivelkaantuneesta kuluttajajoukosta, jotka eivät pysty vapautumaan veloistaan ulosoton kautta.

Lausuntonne varojen kohdentamiseen ehdotettujen muutosten vaikutuksesta velallisten ja velkojien asemaan. Arvioitteko ehdotetuilla muutoksilla olevan sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei ole tunnistettu?

-

Lausuntonne varojen kohdentamista koskevan lain voimassaoloajasta.

-

2. Etäosallistuminen ja videotallenteen tekeminen

Lausuntonne etäosallistumista toimituksiin ja ulosottoselvitykseen koskevista ehdotuksista.

-

Lausuntonne videotallenteen tekemistä ja säilytysaikaa koskevasta ehdotuksesta.

-

3. Muut ulosottokaaren muutokset

Lausuntonne muista ulosottokaaren ehdotetuista muutoksista.

-

Jokinen Juha
Kilpailu- ja kuluttajavirasto